

Utskottet för välfärd i Nordens betänkande över meddelande
angående Rek. 10/2016

Et øget nordisk samarbejde omkring au-pair ordningen i de enkelte lande

Förslag

Utskottet för välfärd i Norden föreslår att

Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 10/2015 för rådets del är slutbehandlad.

Bakgrund

Nordiska rådets rekommendation 10/2015 om et øget nordisk samarbejde omkring au-pair ordningen i de enkelte lande har följande formulering:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at udarbejde en redegørelse for au pair-ordningen i form af en statusrapport, som kan danne basis for det videre arbejde med au pair-problematikken

at afholde en konference med det formål at afdække, belyse og øge fokus på au pair-problematikken i Norden. Formålet er at skabe en fælles forståelsesramme for det videre arbejde med au pair-ordningen

at vurdere om der på sigt, udarbejdes et fælles regelværk for au pair-ordningen i Norden. Overstående to at-satser skal bidrage til om der på sigt, kan udarbejde et fælles regelværk

Meddelande från de nordiska regeringarna

Nordisk Råd har fremsendt rekommandation nr. 10/2015 om øget nordisk samarbejde om au pair-ordningen.

I rekommandationen foreslås det, at der iværksættes en undersøgelse med det formål, at kortlægge muligheder for et øget samarbejde hvad angår au pair, herunder mulighederne for fælles nordiske regler, der har til formål, at hindre udnyttelse af au pair-ordningen.

Nordiska rådet

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer, at udarbejde en redegørelse for au pair-ordningen i form af en statusrapport, som kan danne basis for det videre arbejde med au pair-problematikken

Rek. 10/2015/velfærd
D 2016

Tidigare nummer:
A 1619

at afholde en konference med det formål at afdække, belyse og øge fokus på au pair-problematikken i Norden. Formålet er at skabe en fælles forståelsesramme for det videre arbejde med au pair ordningen

Behandlas i:
Utskottet för välfärd i Norden

at vurdere om der på sigt, udarbejdes et fælles regelværk for au pair-ordningen i Norden. Overstående to at-satser skal bidrage til om der på sigt, kan udarbejde et fælles regelværk

J.nr. 14-00113-38

Høring af de nordiske landes regeringer

Nordisk Arbejdsretsudvalg (NAU) har sendt rekommandationen i høring hos regeringerne i de nordiske lande.

Der er modtaget svar fra Indenrigsministeriet (Innanríkisráðuneyti) i Island, Justis- og beredskapsdepartementet i Norge, Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet i Danmark, Arbets- och näringsministeriet i Finland og Arbetsmarknadsdepartementet i Sverige.

Høringssvarene gengives i det følgende nedenfor. Til sidst i dokumentet findes desuden en beskrivelse af au pair-ordningerne i de nordiske lande.

Den islandske regering hilser øget nordisk samarbejde i forbindelse med au pair ordninger velkommen og har indtil videre ingen kommentarer til rekommandationen. Den tværparlamentariske komité har lige forelagt indenrigsministeren et lovforslag om udlændinge, som forventelig bliver behandlet i Altinget i de næste måneder. I forslaget er reglerne for opholdstilladelse i forbindelse med au pair-ansøgninger strammet.

Den norske regering har fremsendt en statusrapport for au pair-ordningen i Norge (vedlagt). Den norske regering har ingen motforestillinger mot at det blir avholdt en konferanse om au pair-ordningen for på sikt å eventuelt utarbeide et felles regelverk.

Den danske regering mener, at au pair-ordningen er en god ordning, der giver unge udlændinge mulighed for at få et kulturelt udbytte af et au pair-ophold i Danmark samtidig med, at danske børnefamilier får glæde af en hjælpende hånd i hverdagen.

For mange au pair-personer er ordningen en unik mulighed for at få et udbytterigt ophold i Danmark og lære den danske kultur at kende. Regeringen er derfor optaget af at sikre, at au pair-ordningen bevares i dens nuværende form som en kulturudvekslingsaftale.

De seneste ændringer af den danske au pair-ordning trådte i kraft så sent som pr. 1. juli 2015. Det er regeringens opfattelse, at man har nået et punkt, hvor yderligere krav til værtsfamilier vil betyde, at ordningen bliver unødvendigt bureaukratisk eller ganske enkelt for dyr for værtsfamilierne. Det er vigtigt, at ordningen bevarer sin karakter af netop at være en kultur-udvekslingsaftale og ikke en arbejdstagerordning.

Den danske regering er positiv over for at udarbejde en statusrapport for brugen af au pair-ordningen i Danmark. Regeringen tilslutter sig således, at der udarbejdes en objektiv og beskrivende rapport, hvor der både er fokus på eventuelle problemstillinger og på de positive effekter ved ordningen.

Den danske regering vil afvente modtagelsen af statusrapporten, hvorefter regeringen kan tage stilling til, hvorvidt der er behov for at afholde en fælles nordisk konference om au pair-ordningen.

Nordiska rådet

Den danske regering ønsker ikke et fælles nordisk regelsæt for au pair-ordningen i Norden. Regeringen er dog naturligvis åben for erfarings- udveksling med de øvrige nordiske lande.

Rek. 10/2015/velfærd
D 2016

Den finske regering har anført følgende til rekommandationen: För att kunna ta ställning till behovet av ett gemensamt regelverk för au pairer är det viktigt att först analysera de existerande internationella förpliktelser som är redan bindande för några av eller alla de nordiska länderna. Några nordiska länder har anslutit sig till Europarådets au pair konvention, men till exempel Finland har inte anslutit sig till den. Om en au pair anses vara i anställningsförhållande till exempel i Finland, då blir antagligen också EU:s regelverk angående fri rörlighet för arbetstagare att tillämpligt. EU har också nyligen godkänt ett direktiv som gäller bland annat au pairer, som kommer utanför EU, behandling samt rätt att arbeta i EU länderna. (Alla nordiska länder deltar inte i EU:s samarbete om invandringsfrågor.) Det är i varje fall möjligt att frågan åtminstone delvis hör till EU:s kompetens.

Tidigare nummer:
A 1619

Behandlas i:
Utskottet för välfärd i Norden

J.nr. 14-00113-38

För tillfället anser vi det inte möjligt eller nödvändigt att organisera en konferens över temat. Däremot är Finland färdig att delta i en nordisk redogörelse ifall detta anses vara nyttigt för att öka skyddet för au pairer i de nordiska länderna.

Sverige har varken signerat eller ratificerat Europarådets au pair avtal och instämmer med Finland att EU/EES-rätten också måste beaktas. T.ex. på-går förhandlingar om ett migrationsdirektiv om studenter och forskare som även kan komma att omfatta au pairer. Det verkar till synes rapporteras om mest problem och uppgifter om utnyttjande av au pairer i Danmark och Norge och man kan därför fundera på om nordiska regler om au pairer (som föreslås i rekommandationen) är den bästa vägen framåt.

Den svenske regering har inget principiellt att invända mot det första förslaget i rekommandationen om framtagandet av en statusrapport om situationen för au pairer i Norden, då det ligger i linje med vårt arbete för goda villkor på arbetsmarknaden och motverkandet av utnyttjande av arbetstagare, dock bör man överväga frågans prioritet och tillgängliga resurser för ett sådant arbete.

Au pair-ordningerne i de nordiske lande
Sverige

Sverige har varken undertecknat eller ratificerat Europarådets europeiska au pair avtal (European Agreement on Au Pair Placement) som antogs 24 november 1969, detta främst då au pairer betraktas i huvudsak som arbetstagare i Sverige. Till följd av att au pairer betraktas som arbetstagare får de också del av det arbetsrättsliga skyddsnät som gäller för arbetstagare i Sverige.

Visserligen gäller inte lagen (1982:80) om anställningsskydd (LAS) för arbetstagare som är anställda i arbetsgivarens hushåll. Inte heller gäller arbetsmiljölagen (1977:1160) avseende arbete som utförs i arbetsgivarens hushåll av den som har fyllt 18 år. I stället gäller lagen (1970:943) om arbetstid m.m. i husligt arbete.

Reglerna i lagen omfattar bl.a. arbetsmiljöskydd och ansvar, arbetstids-reglering, rätt till ledighet, övertidsersättning och skadestånd. Lagen är till sin huvuddel tvingande, vilket innebär att dess regler inte kan avtalas bort genom avtal mellan arbetsgivare och arbetstagare.

Migrationsverket utfärdar arbetstillstånd för utländska au pairer för vistelse i Sverige. Syftet med vistelsen i Sverige ska vara att få internationella erfarenheter och möjligheter att lära sig svenska språket och svensk kultur. Den som vill bli au pair i Sverige måste ha uppehålls- och arbetstillstånd klart och infört i passet före inresa i Sverige. Det finns ingen möjlighet att ta emot en au pair om personen kommer från eller re-

dan är bosatt i Sverige. I de fallen handlar det om anställning och vanliga anställningsförhållanden gäller, till exempel vad gäller skatt och arbetsgivaravgifter.

Nordiska rådet

Migrationsverket ställer upp ett antal krav för att den person man vill anställa som au pair ska få ett arbetstillstånd:

- han eller hon vara mellan 18 och 30 år
- värdfamiljen erbjuda högst 25 timmars lättare hushållsarbete per vecka
- au pairen studera svenska under en större del av resten av tiden
- värdfamiljen erbjuda kost och logi
- värdfamiljen erbjuda lägst 3 500 kronor per månad i lön före skatt
- tiden för hushållsarbete och studier inte överstiga 40 timmar per vecka.

Rek. 10/2015/velfærd
D 2016

Tidigare nummer:
A 1619

Behandlas i:
Utskottet för välfärd i Norden

Värdfamiljen ska skriva ett erbjudande om arbete där ovanstående villkor framgår och skicka till au pairen. Man ska också skicka med ett intyg om studieplats för studier i svenska.

J.nr. 14-00113-38

Den som har tillstånd för att arbeta som au pair får inte arbeta som barnskötare eller hemhjälp på heltid. Tiden för hushållsarbete och studier får inte överstiga 40 timmar per vecka. Arbetstillstånd som au pair kan beviljas för högst ett år.

Tidigare vistelse som au pair i något annat land omedelbart före den planerade vistelsen i Sverige kan minska möjligheterna att få tillstånd i Sverige. Anledningen är att det kan tyda på att det rör sig om regelrätt arbete som barnskötare eller liknande och inte en au pair vistelse.

Under 2014 beviljade Migrationsverket 266 arbetstillstånd för au pairer. 47 från USA, 37 från Ukraina, 24 från Thailand, 11 från Kina, 3 från Indien, 144 övriga länder (Årsredovisning 2014, Migrationsverket).

Island

Island har som en beskrivelse af au pair-ordningen i Island fremsendt en henvisning til den nuværende udlændingelov:

Act On Foreigners No. 96 /2002:

Se: <http://eng.innanrikisraduneyti.is/laws-and-regulations/english/foreigners/nr/105>

Article 12 d - Temporary residence permits in connection with au pair engagements.

Foreign nationals may be granted temporary residence permits in connection with work as au pairs in the homes of families in Iceland. The conditions for granting temporary residence permits under this Article shall include the following:

a. that the foreign national meets the requirements of the first and second paragraphs of Article 11,

b. that the foreign national is not younger than 18 years and not older than 25 years,

c. that a signed au pair contract between the parties is produced, stating, amongst other things, the period for which it is valid, the perquisites in the form of food and accommodation, the daily work period, the daily and weekly rest periods, the right to pursue studies and provisions regarding health and accident insurance,

d. that the foreign national is provided with food and accommodation without charge,

e. that the au pair has a separate room for his or her own use,

f. that the host family guarantees the payment of the foreign national's return journey after the engagement period in the event of the termination of the engagement

or if the foreign national becomes unfit for work for a long period due to an illness or accident, and

Nordiska rådet

g. that the host family guarantees that the au pair will receive sufficient time to pursue studies in Icelandic and to be able to attend to his or her own private interests.

Rek. 10/2015/velfærd
D 2016

Temporary residence permits under this Article shall not be issued for more than one year, and in no case for a period longer than the engagement period according to the au pair contract. Permits may not be extended under this Article. Furthermore, the foreign national may not be granted a temporary residence permit under the provisions of Article 12-12 c until he or she has been continuously resident abroad for two years following the end of the term of the permit.

Tidigare nummer:
A 1619

Behandlas i:
Utskottet för välfärd i Norden

If the au pair engagement is terminated before the end of the engagement period according to the contract between the parties, both the au pair and the host family shall notify the party who acted as an intermediary in arranging the engagement and the Directorate of Labour. The au pair may move to a new host family. Combined periods spent with more than one host family shall not exceed one year. Foreign nationals who reside in Iceland under this Article may not engage in ordinary jobs outside the home during their residence period.

J.nr. 14-00113-38

A permit granted under this Article may not constitute the basis for a permanent residence permit.

The Directorate of Immigration shall issue the forms necessary for au pair contracts.

The directorate shall also determine the minimum amount of pocket money for au pairs. The Directorate of Immigration may entrust another institution or enterprise with all intermediary functions and monitoring in connection with au pair engagements. The Minister shall issue more detailed rules regarding residence under this Article, including conditions to be met by the foreign national and the family involved in connection with the au pair's stay and the terms of service.

Norge

Justis- og beredskapsdepartementet har som svar på høringen oversendt en statusrapport med beskrivelse af au pair ordningen i Norge. Statusrapporten er vedlagt.

Danmark

På hjemmesiden www.nyidanmark.dk fremgår en detaljeret beskrivelse af au pair-ordningen i Danmark. Beskrivelsen findes via dette link: https://www.nyidanmark.dk/da-dk/Ophold/au_pair/au_pair.htm

Finland

Finland har inte ratificerat Europarådets avtal om au pair-placering från 1969. En orsak till detta är att den rättsliga ställningen för au pair arbetare varierar beroende på om personen i fråga anses vara arbetstagare eller inte. På au pair -avtal ska nämligen i Finland tillämpas arbetslagstiftningen om de kriterier på ett anställningsförhållande uppfylls som avses i arbetsavtalslagens tvingande bestämmelser, dvs. när det är fråga om ett avtal genom vilket en arbetstagare förbinder sig att utföra arbete för en arbetsgivares räkning under dennes ledning och övervakning mot lön eller annat vederlag. Om dessa kriterier inte uppfylls, anses personen inte som arbetstagare och skyddas inte av arbetsrätten.

Om ett tredjelands medborgare vill arbeta som au pair i Finland, ska personen i fråga ansöka om uppehållstillstånd. Sökanden kan få ett tillstånd för högst ett år. Ett au pair-tillstånd förlängs inte efter detta. Upphållstillstånd för au pair kan beviljas, om sökanden är 17–30 år, är intresserad av finska eller svenska språket samt av finländsk kultur och bor som en familjemedlem hos värdfamiljen, ersätter sitt uppehälle med lätt hushållsarbete, men inte är barnskötare eller hemvårdare på heltid, inte är släkt med värdfamiljen eller inte redan tidigare har arbetat som au pair i Finland eller något annat land.

Om ovan nämnda kriterier inte i sin helhet uppfylls, beviljas inte uppehållstillstånd enligt grunden av pair-placering. Man kan inte få ett uppehållstillstånd för av pair om sökanden exempelvis arbetar som hemvårdare eller barnskötare på heltid. Då behöver han eller hon ett uppehållstillstånd för arbetstagare

(http://www.migri.fi/att_arbeta_i_finland/arbetstagare_och_arbet/uppehallstillstand_for_arbetstagare).

Eventuella familjemedlemmar får inte följa med sökanden till Finland. Rekommendationen anses delvis uppfylld.

Utskottets synpunkter

Utskottet för välfärd i Norden tar det omfattande meddelandet för kännedom.

De nordiska regeringarna har samlat en statusrapport om hur de nordiska länderna reglerar av pair-uppehåll i respektive land. Därmed kan första att-satsen anses besvarad.

Den inkluderade rapporteringen om de nordiska ländernas regelverk kopplat till av pairer visar på att det ser olika ut i olika delar av Norden. Danmark, Island och Norge har specifika uttalande av pair-ordningar, men Finland och Sverige ser av pairer som arbetstagare och hänvisar till generella arbetsrättsregler såväl som den fria rörligheten av arbetskraften inom EU.

Inte desto mindre ställer sig exempelvis Norge öppet för att samverka med de övriga nordiska länderna i någon form för erfarenhetsutbyte, även om flera av de andra nordiska regeringarna ställer sig skeptiska till behovet av att anordna en konferens i nordisk regi. Utskottet vill därmed uppmana de nordiska regeringarna att inleda ett erfarenhetsutbyte för att säkra av pairerna i Norden bättre villkor och förhindra utnyttjande, även om det inte tar formen av en nordisk konferens.

De nordiska regeringarna noterar att villkoren skiljer sig åt och ser att det därmed kan bli komplicerat att försöka införa gemensamma nordiska regler för av pairer. Utifrån den differentierade bilden i de nordiska länderna kan Nordiska rådet nog inte förvänta någon uppslutning kring rekommendationens tredje att-sats om ett gemensamt regelverk, vilket utskottet har förståelse för.

Utskottet för välfärd i Norden kan därmed anse rekommendationen för slutbehandlad.

Oslo, den 19 april 2016

André N. Skjelstad (V)	Jenis av Rana (Mfl.)
Arja Juvonen (saf)	Karen J. Klint (S)
Bengt Morten Wenstøb (H)	Kåre Simensen (A)
Bente Stein Mathisen (H), ordförande	Lennart Axelsson (S)
Cassandra Sundin (SD)	Mikael Staffas (Lib)
Christian Juhl (EL)	Rikard Larsson (S)
	Sivert Haugen Bjørnstad (FrP)

Nordiska rådet

Rek. 10/2015/velfærd
D 2016

Tidigare nummer:
A 1619

Behandlas i:
Utskottet för välfärd i Norden

J.nr. 14-00113-38